Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Kar

Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

10. előadás

Xamarin alapismeretek

Cserép Máté mcserep@inf.elte.hu http://mcserep.web.elte.hu

Készült Giachetta Roberto jegyzete alapján http://www.inf.elte.hu/karunkrol/digitkonyv/

A Xamarin platform

- A *Xamarin* egy többplatformos szoftverfejlesztői környezet, amely lehetőséget ad Android, iOS, Windows Phone (8+) és Windows (8+) alkalmazások fejlesztésére a .NET keretrendszerre alapozva
  - lehetőséget ad közös kódbázissal rendelkező alkalmazások fejlesztésére, amelyeket natív alkalmazásokká (Objective-C, Java, ...) fordít át
    - a *Xamarin.Forms* csomag az architektúrát (MVVM) és a grafikus felületet is egységesíti
  - alapja a Mono, amely a .NET keretrendszer alternatív megvalósítása Linux és MacOS rendszerekre
  - a programcsomagok NuGet segítségével kezelhetők és frissíthetők

Alkalmazások felépítése

Xamarin.Forms alkalmazások felépítése

- Xamarin.Forms alkalmazások esetén a közös programegységek (osztálykönyvtárak) tartalmazzák
  - a modellt, amely tartalmazza az üzleti logikát, szokványos eszközök segítségével felépítve
  - a nézetmodellt, amelyet az alapvető eszközök segítségével tudunk felépíteni (ICommand, INotifyPropertyChange, ...)
  - a nézetet, amely XAML alapon írunk le, és adatkötés (Binding) segítségével kapcsoljuk a nézetmodellhez
  - az alkalmazás vezérlését (App), amely meghatározza a közös viselkedést minden platformon
  - a perzisztencia interfészét, a konkrét megvalósítás nélkül, amely platformonként eltérhet

Xamarin.Forms alkalmazások felépítése

- Az alkalmazások közös funkcionalitást *Portable Class Library* segítségével valósíthatjuk meg
  - a közös programegységek is felruházhatóak platformspecifikus jellemzőkkel (**Device**)
- A platformspecifikus programegységek (Android, iOS, Windows, WindowsPhone) tovább bővíthetik a közös funkcionalitást
  - tartalmazza a perzisztencia megvalósítását, mivel az adattárolás módja platformonként eltér
  - tartalmazhatnak speciális nézetbeli elemeket, amelyek adott platformban érhetőek csak el, illetve lehetőséget a nézet adaptálására (pl. Material Design)

Xamarin.Forms alkalmazások felépítése

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

Xamarin.Forms alkalmazások felépítése

- Azt alkalmazások számára a közös belépési pontot az alkalmazás (Application) jelenti
  - tartalmazza a nyitóképernyőt (MainPage), valamint az alkalmazás életciklus eseménykezelőit (OnStart, OnResume, OnSleep)
  - kezeli az alkalmazás tulajdonságait (Properties), erőforrásait (Resources)
- Az alkalmazást minden platform egyedileg kezeli és tölti be, pl.:
  - Android platformon a főtevékenység (MainActivity) létrehozáskor (OnCreate)
  - Windows platformon a főképernyő (MainPage) a konstruktor lefutásakor

Xamarin.Forms grafikus felület felépítése

- A Xamarin.Forms alkalmazások egy egységes grafikus felülettel rendelkeznek, amelyeket a platform egyedi vezérlőire fordít le a rendszer
  - a felület lapokból (**Page**) áll, amelyek különböző felépítéssel rendelkezhetnek
    - pl. egyszerű tartalom (ContentPage), többlapos (TabbedPage), húzható (CarouselPage), többnézetű (MasterDetailPage)
    - a lapoknak lehet címe (Title), háttere (BackgroundImage) és ikonja (Icon), valamint platformspecifikus eszköztára (ToolbarItems)
    - megjeleníthetnek üzeneteket (DisplayAlert), valamint választódialógust (DisplayActionSheet)

Xamarin.Forms grafikus felület felépítése

- a tartalmat elrendező (Layout) elemekkel igazíthatjuk el, pl. rács (Grid), vízszintes/függőleges lista (StackLayout), abszolút pozíciós (AbsoluteLayout), relatív pozíciós (RelativeLayout)
- a tartalmat nézet (View) elemekből építhetjük fel, pl. Label, Button, DatePicker, Entry (egy soros szövegdoboz), Editor (több soros szövegdoboz), Picker (kiválasztó), TableView, Image, WebView
  - a nézeten megjelenő betűk alapértelmezetten platformspecifikusak, és mértük is platformnak megfelelően szabályozható (Small, Medium, ...)
  - lehetőségünk van egyedileg formázott szöveg megjelenítésére (FormattedString)

Xamarin.Forms grafikus felület felépítése

• Pl.:

```
<ContentPage ...>
   <!-- tartalomlap, amely lehet az alkalmazás
        képernyője -->
   <StackLayout Orientation="Vertical">
       <!-- függőleges elrendező -->
       <Label Text="Hello, Xamarin!" Margin="5"</pre>
              FontSize="Large"/> <!-- címke -->
       <Button Clicked="Button Clicked"
          Text="Go on..." HorizontalOptions="Center"
          Margin="10" />
      <!- gomb eseménykezelővel -->
   </StackLayout>
```

</ItemsControl>

Alkalmazás tulajdonságok és kiehlyezés

- Az alkalmazások tulajdonságait, képességeit az alkalmazás leíró (application manifest) segítségével írhatjuk le
  - tartalmazza az alkalmazás nevét, leírását, verzióját és a fejlesztő adatait
  - megadja az engedélyeket a rendszerhez, és más alkalmazásokhoz, pl. internet, kamera, pozicionálás, telefonkönyv, ...
  - Android esetén az AndroidManifest.xml fájl, Windows esetén a Package.appmanifest fájl tartalmazza a leírást
- A megfelelően konfigurált alkalmazások kihelyezhetőek fizikai eszközökre, illetve elhelyezhetőek a platform alkalmazásboltjában is, ehhez az alkalmazást megfelelő aláírással kell ellátnunk, amely szintén platformspecifikus

Alkalmazás erőforrások

- Az alkalmazások rendelkezhetnek platformfüggetlen, és platformfüggő erőforrásokkal
  - a nézethez használat erőforrások (stílusok, animációk, ...) a nézetben direkt (Resources), vagy erőforrásgyűjtemény (ResourceDictionary) formájában lehetnek jelen
  - az Android platform megkülönbözteti
    - a felügyelt erőforrásokat (*Resources*), amelyek tartalmat egyedileg illeszti be az alkalmazásba (pl. ikon)
    - a felügyeletmentes erőforrásokat (*Assets*), amelyek tartalma nyersen kerül az alkalmazásba
  - a Windows platform speciális erőforrásként kezeli az alkalmazás ikonjait (*Assets*)

Példa

Feladat: Készítsünk egy egyszerű számológépet, amellyel a négy alapműveletet végezhetjük el, illetve láthatjuk korábbi műveleteinket is.

- a modell (**CalculatorModel**) biztosítja a számológép funkcionalitást, ezt újrahasznosítjuk
- a nézetben (MainPage) elhelyezünk egy rácsot, benne a beviteli mezőt (Entry), a gombokat (Button), valamint a számítások listáját (Label)
- a gombokhoz közös eseménykezelőt rendelünk (Button_Blick), és a gomb szövege alapján döntünk a műveletről
- az eredményről figyelmeztető üzenetet küldünk (DisplayAlert)

Példa

Tervezés:

MVVM architektúra

- A Xamarin.Forms támogatja az MVVM architektúra alapú fejlesztést, így biztosított
  - az adatkötés (Binding) a nézet oldalon, amelynek megadhatunk tetszőleges forrást (BindingContext)
    - minden vezérlőnek külön is megadható forrás a BindingContext tulajdonság segítségével
    - az elnevezett elemekre (x:Name) is hivatkozhatunk a kötésben (x:Reference), pl.:
       <Label x:Name="someLabel" />
       <Label Text="{Binding Source={x:Reference someLable}, Path=Text}" />
       <!-- a két címke ugyanazt írja ki -->

MVVM architektúra

- a változásjelzés (INotifyPropertyChanged,
   ObservableCollection), valamint a parancsvégrehajtás
   (ICommand, Command, Command<T>) nézetmodell oldalon
- az alkalmazás vezérlése az alkalmazás (App osztály) segítségével
  - a nézet adatforrását a MainPage tulajdonság
     BindingContext tulajdonságán keresztül adhatjuk meg, pl.:
     ViewModel viewModel = new ViewModel(model);
     MainPage = new MainPage();
     MainPage.BindingContext = viewModel;

// nézetmodell befecskendezése

• a nézet cseréjét a MainPage tulajdonságon keresztül végezhetjük, ám ehelyett célszerű több lapot tartalmazó nézet használata (pl. TabbedPage, MasterDetailPage)

Példa

Feladat: Készítsünk egy egyszerű számológépet, amellyel a négy alapműveletet végezhetjük el, illetve láthatjuk korábbi műveleteinket is.

- valósítsunk meg MVVM architektúrát a nézetmodell kiemelésével
- a nézetmodell (CalculatorViewModel) tartalmazza az aktuális értéket (NumberFieldValue), a számítások listáját (Calculations) és a számítást parancs formájában (CalculateCommand)
  - a számítási hibákkal kapcsolatosan eseményt küld (ErrorOccured)
- az alkalmazás példányosítja és összeállítja az alkalmazás rétegeit, és kezeli a számítási hibák eseményeit

Példa

Tervezés:

Xamarin alapismeretek Példa

Megvalósítás (MainPage.xaml):

```
<!-- felhelyezzük a vezérlőket a rácsra, és
     hozzákötjük őket a nézetmodellhez -->
<Entry Text="{Binding NumberFieldValue}"</pre>
       Grid.Row="0" Grid.Column="0"
       Grid.ColumnSpan="3" FontSize="40" />
<Button Command="{Binding CalculateCommand}"
       CommandParameter="+" Text="+"
       FontSize="30" HeightRequest="60"
       WidthRequest="70" HorizontalOptions="Start"
       Grid.Row="1" Grid.Column="0" />
```

Alkalmazások mobil környezetben

- A mobil/táblagépes környezetben alkalmazásunknak számos speciális követelményt kell teljesíteni
  - könnyű áttekinthetőség, infografikus megjelenítés
  - folyamatos, gyors működés aszinkron tevékenységekkel
  - alkalmazkodás (resposiveness): az alkalmazás
    - különböző hardvereken,
    - különböző méretű/felbontású képernyőkön,
    - különböző tájolással (portré/tájkép),
    - különböző üzemmódokban (teljes képernyő, oldalra zárt, ...) futhat
  - kézmozdulatok kezelése, és kihasználása
  - speciális hardverek igénybevétele (GPS, gyorsulásmérő, ...)

Kézmozdulatok kezelése

- Célszerű az alkalmazás vezérlésében a felhasználó kézmozdulataira támaszkodni
  - bármely vezérlőre állíthatunk kézmozdulat érzékelést (GestureRecognizer), így tetszőleges tevékenységet (Command) rendelhetünk bármely vezérlőhöz
  - támogatott az érintés (TapGestureRecognizer), a csíptetés (PinchGestureRecognizer) és a húzás (PanGestureRecognizer), illetve tetszőleges egyedi mozdulat megvalósítása (IGestureRecognizer), pl.:
     <Label ...>

<Label.GestureRecognizers> <!-- érzékelés -->

<TapGestureRecognizer Command=... />

<!-- érintés hatására fut a parancs -->

Méret kezelés

- A mobil eszközök képernyőmérete jelentősen eltérhet, és az alkalmazásunknak alkalmazkodnia kell a teljes képernyős megjelenítéshez
  - a vezérlők, szövegek méretezésénél használjunk relatív méreteket, pl.:
     <StackLayout HorizontalOptions="Fill" VerticalOptions="Fill" ...>
     <!-- az elrendező kitölti a képernyőt -->
     <Label ... FontSize="Medium">
     <!-- a szövegméret közepes lesz -->
  - lehetőségünk méretezni bármely vezérlőt a **Scale** tulajdonság segítségével

Méret kezelés

- a méretezést legcélszerűbb gyerekvezérlőkre alkalmazni (ContentView, Layout, ContentPage leszármazottakban)
  - kezelhető a vezérlő átméretezése (OnSizeAllocated)
  - kezelhető a tartalom átméretezése (Content.SizeChanged)
  - pl.:
     private void Content_SizeChanged(...) {

// ha változik a tartalom mérete, akkor
// méretezzük

Double height = Height / Content.Height; Double width = Width / this.Content.Width;

```
if (width > 0 && height > 0)
Content.Scale = Math.Min(height, width);
```

Tájolás kezelés

- A mobil eszközök többféle tájolásban helyezkedhetnek el
  - általában az portré/tájkép (álló/fekvő) tájolásokat különböztetjük meg, de ezeknek lehetnek speciális esetei
  - a támogatott tájolásokat eszközönként adhatjuk meg (korlátozhatjuk)
    - Android esetén a főtevékenység (MainActivity) egyik jellemzője a támogatott tájolás (ScreenOrientation)
    - Windows esetén az alkalmazás leírója (*application manifest*) tartalmazza a tájolást
  - az eszköz tájolását és az alkalmazás képernyőjének méretét egyszerre célszerű szabályozni a vezérlő méretváltoztatásának kezelésével (OnSizeAllocated)

Xamarin alapismeretek Tájolás kezelés

```
• pl.:
```

```
protected override void OnSizeAllocated(
   Double width, Double height)
   // megkapjuk az aktuális
   // szélességet/magasságot
```

```
base.OnSizeAllocated(width, height);
```

```
// orientáció meghatározása
if (width > height)
    ... // tájkép
else
    ... // portré
```

Eszközkezelés

- Az alkalmazások felhasználhatóak táblagépes, illetve mobil környezetben is, és mindkét környezetben megfelelő megjelenítést kell biztosítanunk
  - kódból lekérhetjük az eszköz típusát (**Device**. **Idiom**), és arra megfelelően reagálhatunk, pl.:
    - if (Device.Idiom == TargetIdiom.Phone) {
       image.Source =

```
ImageSource.FromFile("small.jpg");
```

```
} else {
```

}

```
image.Source =
```

```
ImageSource.FromFile("large.jpg");
```

```
// táblagépen nagyobb képet használunk
```

Eszközkezelés

 nézetből az eszköznek megfelelő értékeket adhatjuk át (OnIdiom), ehhez meg kell adnunk az érték típusát (x:TypeArguments), illetve a két változatot (Phone, Tablet), pl.:

```
<Label ...>
```

```
<Label.FontSize>

<!- a betűméret eszközfüggő lesz -->

<OnIdiom x:TypeArguments="x:Double"

Phone="10" Tablet="30"/>

<!-- telefon esetén 10-es betűméretet

használunk, táblagép esetén

30-ast -->

</Label.FontSize>

</Label>
```

Triggerek

- Lehetőségünk van tevékenységeket deklaratív módon, triggerek segítségével megfogalmazni a nézetben
  - triggerek megadhatók vezérlőkben és stílusokban
  - triggerek segítségével reagálhatunk
    - valamely vezérlő tulajdonságának megváltozására (*property trigger*), pl.:

```
<Trigger TargetType="Entry"
```

. . .

Triggerek

- a kötött adat megváltozására (*data trigger*), pl.:
   <DataTrigger TargetType="Button"
   Binding="{Binding Count}" Value="0">
   <!-- ha a nézetmodell Count}" Value="0">
   <!-- ha a nézetmodell Count tulajdonsága
   0-ra vált -->
   <Setter Property="Text" Value="Empty" />
   <!-- a felirata Empty lesz -->
- eseményre (*event trigger*), amelynek hatására valamilyen akciót (*trigger action*) hajtunk végre, pl.:
   <EventTrigger Event="TextChanged"> <local:NumberValidateAction /></local:NumberValidateAction />
- a triggerek kombinálhatóak (multi trigger)

Triggerek

 a trigger akciók (TriggerAction<>) olyan osztályok, amelyben az eseményre adott reakciót (Invoke) írhatjuk le, pl.: public class NumberValidateAction

: TriggerAction<Entry>

// megadjuk az érintett vezérlő típusát

```
protected override void Invoke (Entry entry) {
    // megadjuk a tevékenységet
    double result;
    entry.TextColor =
        Double.TryParse(entry.Text, out result)
        ? Color.Default : Color.Red;
        // ha nem szám, piros lesz a betűszín
```

Példa

Feladat: Készítsünk egy egyszerű számológépet, amellyel a négy alapműveletet végezhetjük el, illetve láthatjuk korábbi műveleteinket is.

- alakítsuk át a nézetet, hogy könnyen használható legyen mobil környezetben, és alkalmazkodjon a platformhoz
- szövegbevitel helyett gombokat használunk a számokhoz, ezért ki kell egészítenünk a nézetmodellt a számok kezelésével (Calculate)
- megvalósítunk egy új laptípust (OrientationAwareContentPage), amely kezeli a tájolást (IsLandscape), így triggerek segítségével tudunk reagálni az elforgatásokra
- külön méreteket definiálunk mobilra és táblagépekre (OnIdiom)

Példa

Tervezés:

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

Xamarin alapismeretek Példa

Megvalósítás (MainPage.xaml): <view:OrientationAwareContentPage ...>

```
<Style x:Key="BasicButtonStyle"

TargetType="Button">

<Setter Property="FontSize">

<Setter.Value>

<OnIdiom x:TypeArguments="x:Double"

Phone="15" Tablet="45" />

<!-- reagálunk az eszközre -->

</Setter.Value>

</Setter>
```

Xamarin alapismeretek Példa

```
Megvalósítás (MainPage.xaml):
  <view:OrientationAwarePage ...>
  <StackLayout>
     <StackLayout.Triggers>
     <!-- reagálunk az elforgatásokra -->
     <DataTrigger TargetType="StackLayout"</pre>
         Binding="{Binding Source={x:Reference
                   ContentPage}, Path=IsLandscape}"
        Value="True">
         <Setter Property="Orientation"</pre>
                 Value="Horizontal" />
```

</view:OrientationAwarePage>

Időzítés

- Felületi időzítésre használhatjuk a platformfüggő időzítőt (Device.StartTimer)
  - megadhatjuk az időintervallumot, és a végrehajtandó tevékenység lambda-kifejezését
  - a tevékenység egy logikai függvény, amely amennyiben hamissal tér vissza, az időzítő leáll, pl.:
     elapsedTime = 0;

```
Device.StartTimer(TimeSpan.FromSeconds(1), () =>
```

```
entry.Text = ++elapsedTime;
    // eltelt másodpercek kiírása
    return elapsedTime < 120;
    // 2 percig fut az időzítő
});
```

Időzítés

- Üzleti logikában történő időzítésre használható a párhuzamosított időzítő (System.Threading.Timer)
  - példányosításkor megadhatjuk a tevékenységet, egy felügyelt állapotot, a kezdési időt és az intervallumot, pl.: elapsedTime = 0; timer = new Timer(state => { entry.Text = ++elapsedTime; },

state, 0, 1000); // 1 másodpercenként fut le

- megsemmisítéssel (Dispose) leállíthatjuk az időzítőt
- az időzítőt nem kell szinkronizálni a felülettel
- Amennyiben eseményvezérelt időzítőre van szükségünk (pl.
   System.Timers.Timer), a funkcionalitást becsomagolhatjuk egy annak megfelelő típusba

Xamarin alapismeretek Példa

Feladat: Készítsünk egy vizsgatétel generáló alkalmazást, amely ügyel arra, hogy a vizsgázók közül ketten ne kapják ugyanazt a tételt.

- a megjelenítéshez két lapot (ContentPage) használunk, amelyek között lapozunk (TabbedPage)
- az első lapon csak a tétel sorszámát jelenítjük meg, és érintéssel tudjuk generálni a sorszámot (**TapGestureRecognizer**), a második lapon elhelyezzük a beállításokat
- a sorszám méretét automatikusan méretezzük, ehhez egy saját vezérlőt veszünk fel (AutoSizeContentView), amely méretezi a tartalmát
- megvalósítunk egy saját időzítőt (**Timer**), amely teljes egészében megfelel az üzleti logikában használt időzítőnek (az időzített eseményt már nem kell szinkronizálnunk a nézetmodellben)

Példa

ELTE IK, Eseményvezérelt alkalmazások fejlesztése II

Xamarin alapismeretek Példa

```
Megvalósítás (MainPage.xaml):
<TabbedPage ...>
```

<view:AutoSizeContentView> <!-- automatikusan méreteződik a tartalom --> <Label Text="{Binding QuestionNumber}" ...> <Label.GestureRecognizers> <!-- érintés kezelése --> <TapGestureRecognizer Command="{Binding StartStopCommand}" /> <!-- érintés --> </Label.GestureRecognizers> </Label> </view:AutoSizeContentView >

Külső vezérlők

- Az egyedileg létrehozott vezérlők mellett számos programcsomag tartalmaz Xamarin Forms vezérlőt
  - XAML-ben a külső forrásban definiált vezérlő esetén be kell töltenünk a szerelvényt (*assembly*)
- Amennyiben dinamikusan méretezhető rácsot szeretnénk megvalósítani, használhatjuk a **DLToolkit.Forms.Controls** csomagot, amely tartalmaz egy **FlowListView** vezérlőt
  - szabályozható az egy sorban megjelenített vezérlők száma (FlowColumnCount)
  - szabályozható a megjelenített vezérlő (FlowColumnTemplate)
  - külön kell jelezni a vezérlő inicializálását (FlowListView.Init())

Xamarin alapismeretek Külső vezérlők

• Pl.:

<ContentPage … xmlns:controls="clr-namespace: DLToolkit.Forms.Controls; assembly=DLToolkit.Forms.Controls.FlowListView"> <!-- külső szerelvény betöltése -->

Példa

Feladat: Készítsünk egy dinamikus méretezhető táblát, amely három szín között (piros, fehér, zöld) állítja a kattintott gombot, valamint a vele egy sorban és oszlopban lévőket.

- elhasználjuk a rendelkezésre álló a nézetmodellt (ColorGridViewModel, ColorFieldViewModel), a színváltást trigger segítségével vezéreljük
- használjuk a FlowListView vezérlőt a rács megjelenítéséhez, amelyet elhelyezünk az automatikusan méretező nézetben (AutoSizeContentView)
- annak érdekében, hogy a mezők szélessége megegyezzen a magassággal, létrehozunk egy egyedi, négyzet alakú gombot (SquareButton), ahol a magasságot a szélességgel tesszük egyenértékűvé (OnSizeAllocated)

Példa

Xamarin alapismeretek Példa

```
Megvalósítás (MainPage.xaml):
  <view:AutoSizeContentView Grid.Row="3">
    <!-- automatikusan méreteződő tartalom -->
    <controls:FlowListView
      FlowItemsSource="{Binding Fields}"
      FlowColumnCount="{Binding ColumnCount}" ...>
      <!-- külső vezérlő, amelyből rácsot készítünk
           -->
      <controls:FlowListView.FlowColumnTemplate>
        <DataTemplate>
          <view:SquareButton ... />
          <!-- a rácsot négyzetes gombokkal töltjük
                fel -->
```